

Svensk förening för allmänmedicin

Styrelsens verksamhetsberättelse för verksamhetsåret 2020-01-01 — 2020-12-31

Medlemmar

Antalet medlemmar 31 december 2020 var 2 045, varav 537 ST-läkare.

Styrelse

Styrelsens sammansättning efter fullmäktigemötet 2020-05-13:

Ordförande	Magnus Isacson	vald till 2021
Vice ordförande	Annika Larsson	vald till 2021
Facklig sekreterare	Gösta Eliasson	vald till 2022
Vetenskaplig sekreterare	Björn Landström	vald till 2022
Kassör	Panteha Hatefi	vald till 2022
Ledamot	Anna Elmerfeldt Wallinder	vald till 2022
Ledamot	Andreas Thörneby	vald till 2021
Ledamot	Lisa Sallmén	vald till 2022

Fullmäktige till Svenska Läkaresällskapet

Fullmäktige: Panteha Hatefi, Magnus Isacson och Andreas Thörneby.

Suppleanter: Gösta Eliasson, Björn Landström och Annika Larsson.

Revisorer

Auktoriserade revisor: Magnus Wikström Value & Friends AB, samt medlemsrevisorn Christina Ledin.

Revisorssuppleanter: Stefan Enmark, Value & Friends AB, samt Hanna Åsberg.

Valberedning

Lars Bäcklund, sammankallande, Stefan Vallmark, Jonas Sjögren, Eva Pulverer Marat och Beatrice Joneken.

Kansliet

På kansliet arbetade under verksamhetsåret Heléne Swärd föreningsövergripande och Katarina Boltensstern med Mitt-i-ST.

Styrelsens verksamhetsberättelse

Året som gått har naturligtvis till stor del präglats av pandemin. Mycket har ställts in och ställts om. För styrelsen har det inneburit nästan uteslutande videomöten vilket har fungerat som en nödlösning men definitivt inte varit optimalt. Som tur var lyckades vi ändå få till så att hela den nya styrelsen kunde träffas vid ett tillfälle på internat på Flämslätt, en kursgård nära Skövde och nära vår vetenskapliga sekreterares, Björn Landström, hem. Det var välbehövligt för att kunna arbeta bättre gemensamt.

SFAMs styrelse har utöver internatet haft ett fysiskt möte i början av året och sjutton videomöten. Mest fokus i år har legat på att påverka politiker och beslutsfattare på olika sätt för att genomdriva en ordentlig primärvårdsreform. Vi upplever att det finns både ljusglimtar och farhågor kring detta

men sammantaget är bedömningen att det trots allt finns mer som talar för att det kommer att hända något mer substantiellt än det har gjort på länge.

Det har varit mycket strul med kongressen som vi först sköt upp från maj till oktober och som sedan sköts upp ytterligare en gång till maj 2021. Sen hade vi tur i oturen med ST-dagarna då ingen hade anmält intresse för att arrangera dessa.

Vi har under året svarat på ett antal remisser, dels själva, dels via Läkarförbundet och dels vis Läkaresällskapet. Några av de viktigaste remissvaren har varit på huvudbetänkandet i "God och nära vård", på "Socialstyrelsens nya föreskrifter för BT-AT-ST" och på "Ett nationellt sammanhållet system för kunskapsbaserad vård". En komplett lista med remissvar följer på sidan 4.

Vi har försökt involvera allmänläkare i SKRs/regionernas kunskapsstyrningssystem trots att vi känner en skepsis till systemet som sådant vilket vi adresserade i vårt remissvar om kunskapsbaserad vård som nämns ovan. Bedömningen har dock blivit att det är bättre att försöka påverka inifrån i stället för att låta villkor dikteras av någon annan.

Tidningen Allmänmedicin har fått ett nytt digitalt format men fortsätter självklart även som pappersversion. Chefredaktör Ingrid Eckerman har aviserat sin avgång och slutar under 2022.

Vi har uppdaterat dokumentet "Genomsnittligt allmänmedicinskt specialistarbete i Sverige" och ställt samman en dokumentsamling och en plan inför en allmänmedicinsk kampanj som var planerad att genomföras under hösten 2020 men som fick läggas på is pga pandemin.

Under våren engagerade vi oss i uppstarten av SFAMs torsdagswebinarier och har under fortsättningen av året varit fortsatt delaktiga i detta arbete. Vi har även jobbat med att ta fram Kollegial dialog online som sätts under 2021.

Styrelsen har varit aktiva i media en hel del för att påverka via twitter, facebook och traditionell media.

Personliga möten under året, ett axplock:

- Tobias Nässén, M, Stockholm
- Maciej Zaremba, journalist
- Tomas Eriksson, Mp, Stockholm
- Pia Steensland och Cecilia Engström, Kd, Riksdag
- Lisbeth Löpare Johansson, SKR
- Lena Hallengren, S, Socialminister
- Talla Alkurdi, S, Stockholm
- Lina Nordquist, L, Riksdag
- Besök på Kry
- Emma Spak, SKR
- Irene Svenonius, M, Stockholm
- Olivia Wigzell, GD Socialstyrelsen
- Anders W Jonsson, C, Riksdag
- Digitalt möte Doctrin
- Marie Morell, M, SKR

Möten där SFAMs styrelse har varit representerade, ett axplock:

- Loka-dagarna
- Rundabordssamtal om forskning i primärvården på Läkaresällskapet
- Referensgrupp för God och Nära vård
- SFAM Hallands årsmöte
- Panel på Vårdarenan/Dagens Medicins primärvårdsdag och diskuterade primärvårdsreform
- Panel i Folkhälsodalen om diabetes

- Digitalt möte för Liberalernas ledande regionpolitiker från hela landet
- Paneldebatt på Dagens Industri Healthcare
- Inspirationsföreläsning för ST-läkare i Sörmland
- Digitalt möte Vänsterpartiet Region Stockholm
- Rundabordsamtal med Nätverket mot cancer
- Världsdabetesdagen/Dagens medicin, paneldiskussion

SFAM i media, ett axplock:

- 200124: [Magnus Isacson: Politikerna har byggt sönder vården | SvD](#)
- 200124: ["Inför ett nationellt ersättningssystem i primärvården" - Dagens Medicin](#)
- 200224: [Magnus Isacson: Stoppa det ovärdiga jippet inom vården | SvD](#)
- 200318: ["Var är pengarna till primärvården?" - Dagens Medicin](#)
- 200421: [Magnus Isacson, läkare: Äldre patienter prioriteras inte bort | SvD](#)
- 200519: Magnus Isacson med i Nordegren och Epstein [Malmö, en skateboard-stad? 19 maj 2020 kl 15.04 - Nordegren & Epstein i P1 | Sveriges Radio](#)
- 200527: [Nätläkarbolagen kostar mer än de hjälper under pandemin | Dagens Samhälle \(dagenssamhalle.se\)](#)
- 200528: [Insändare: "Stockholmsvården har blivit en Kafkavärld" - DN.SE](#)
- 200617: [Störst av allt är allmänmedicinen \(lakartidningen.se\)](#)
- 200802: [Läkare: Fasta läkare kan säkra en bättre vård | SvD](#)
- 200804: [Fyra förslag för primärvården utifrån lärdomar av pandemin \(lakartidningen.se\)](#)
- 200924: [Hälsöångest: "Minsta kill i halsen gör att man blir rädd" - Nyhetsmorgon \(TV4\) - YouTube](#)
- 201005: [Debattörer: Kollaps hotar när de friskaste går till Kry | SvD](#)
- 201009: ["Nätläkarna tar fler patienter för att få mer betalt" - tv4.se](#)
- 201023: [»Patientcentrering har fått en delvis annan innebörd på mitt nuvarande jobb« \(lakartidningen.se\)](#)
- 201106: [Forskningen i primärvården behöver stärkas | Dagens Samhälle \(dagenssamhalle.se\)](#)
- 201127: ["Ompröva beslutet om krav på läkarintyg" - Dagens Medicin](#)

Samverkan med Svenska Läkaresällskapet

Under 2019 röstades på SLS fullmäktige en ny organisation fram. Den innebär att man antingen haft som alternativ att kvarstå som sektion eller gå in som medlemsförening. På vårt eget fullmäktige röstade vi för att vi skulle gå in som medlemsförening från och med 2021-01-01. Det innebär att man från och med detta datum som medlem i SFAM per automatik även blir medlem i SLS och att vi betalar 140 kronor per medlem årligen till SLS. Detta innebär förhoppningsvis ett närmare och bättre samarbete mellan SLS och medlemsföreningarna vilket vi tycker att vi redan har märkt av under året trots att reformen inte genomdrivits än.

Vid SLS fullmäktige i maj 2020 representerades SFAM av Magnus Isacson, Panteha Hatefi och Andreas Thörneby. Vid fullmäktige antogs en motion som vi i SFAM hade skrivit om att SLS ska tillsätta en arbetsgrupp för att försöka driva ett svenskt "Choosing wisely" under året. Idén till detta kom från SFAMs råd för hållbar diagnostik och behandling vilket vi är stolta över. Arbetet med detta har sedan fortskridit under året.

I SLS nämnd under 2020 har Sanna Althini och Ing-Mari Skoglund suttit. I nämnden representerar man inte en medlemsförening/sektion utan hela läkarkåren men vi är glada över att vi har två allmänläkare som är med där och kan bidra med ett allmänmedicinskt perspektiv.

Under pandemin bildades en grupp inom SLS med representanter från berörda föreningar som ett diskussionsforum för kunskapsutbyte över specialitetsgränserna. Här har vi deltagit och mötena har varit varannan vecka.

Gösta Eliasson har ingått i Svenska Läkaresällskapets utbildningsdelegation och samverkan vad gäller fortbildningsfrågor har under året skett mellan SFAM och Svenska Läkaresällskapet.

Remisser

Nedan en sammanställning av de remisser eller liknande skrivelser som varit aktuella under 2020. Oftast har begäran om remissvar skickats ut till råd eller nätverk eller ibland enskilda medlemmar för synpunkter, underlag eller fullständiga remissvar. Tack till alla er som bidragit!

SFAMs remissvar (2020)

- SLF: Målnivåer vård och omsorg vid demenssjukdom
- SLF: Förslag till nya och ändrade regler för läkares ST och AT
- SLF: En begriplig och trygg sjukförsäkring med plats för rehabilitering (SOU 2020:6)
- SLF: Synpunkter kunskapsstöd för kommunal hälso- och sjukvård
- Socialdepartementet, SLS, SLF: God och nära vård – En reform för ett hållbart hälso- och sjukvårdssystem (SOU 2020:19)
- SLS: Förslag till SoS föreskrifter om utfärdande av intyg
- Socialdepartementet, SLS: Strukturförändring och investering i hälso- och sjukvården – lärdomar från exemplet NKS (SOU 2020:15)
- SLS, SLF: Hälso- och sjukvård i det civila försvaret – underlag till försvarspolitisk inriktning (SOU 2020:23)
- SLS, Regeringen: Tillfälliga bestämmelser om förebyggande sjukpenning med anledning av covid-19
- SLF: Tillsammans för en välfungerande sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess (SOU 2020:24)
- SLF: En sjukförsäkring anpassad efter individen (SOU 2020:26)
- Socialdepartementet, SLS, SLF: Ett nationellt sammanhållet system för kunskapsbaserad vård (SOU 2020:36)
- Folkhälsomyndigheten: Provtagning barn och unga
- SLF: Sjukförsäkringspolicyn
- SLF: Läkarförbundets kompetensförsörjningspolicy

Remissvar avseende nationella vårdprogram 2020

- Lungcancer
- Prostatacancer
- Cancer utan känd primärtumör
- Fyra vårdprogram --- remiss
- T-cellscancer
- Malignt melanom
- Äggstockscancer
- Skivepitelcancer
- Palliativ vård
- Bukspottskörtelcancer
- Hodgkins lymfom
- Merkelcelscancer
- Myeloproliferativ neoplasi
- Skivepitelcancer i huden

Projekt

Socialstyrelsen har beviljat SFAM 1 200 000 kr i statsbidrag för 2019 för insatser som främjar arbetet med prevention och behandling vid ohälsosamma levnadsvanor. Insatserna har bestått av fyra olika aktiviteter:

1. Att förebygga ohälsosamma levnadsvanor –kompetens, ledarskap och ansvar
2. Nationell utbildning för gruppledare att leda kollegiala fortbildningsgrupper
3. Podcasts (SFAMpen)

1 Att förebygga ohälsosamma levnadsvanor – kompetens, ledarskap och ansvar

SFAM har för tredje året anslagsfinansierat genomfört ett utbildningsprojekt. Utgångspunkten är att utveckla den kliniska läkekonst under kollegialdialog i olika former och moderna utbildningsformer. Projektet har utvecklats bland utbildningsintresserade läkare som i sin tur är beredda att stödja andra kollegors fortbildning. Nätverk har skapats. Projektets har letts av Ulf Måwe och Susanna Althini med styrgrupp bestående av Magnus Isacson, Anders Lundqvist, Sven Wåhlin. Gunnar Carlgren, Gösta Eliasson, Henry Egidius har varit rådgivare. Projektet har genomfört 23 st videomöten varannan vecka med ett tjugotal aktiva deltagare. Alla planerade fysiska möten har bytts ut mot digitala sådana efter klartecken från anslagsgivaren p.g.a. pandemin. 16 torsdagar med olika antal möten från lunch och framåt har genomförts. SFAMs torsdagsmöten blev namnet. Målen enligt projektansökan har uppnåtts och dokumenteras genom inspelningar som lagts ut på projektets YouTube kanal (<https://www.youtube.com/channel/UCsXCdfXcgpyuoqamB-qRoOQ/featured>) och delvis på Svenska Läkaresällskapets (SLS) YouTube-kanal (SLS har varit en samarbetspart). En sammanfattande utvärdering finns på <https://www.youtube.com/watch?v=SHhis5eEjsc>.

2 Nationell utbildning för gruppleddare att leda kollegiala utbildningsgrupper

Tid 5-6 oktober 2 heldagar med övernattnig.

Redovisning av effekten av kursen Nationell utbildning för gruppleddare i att leda Kollegiala utbildningsgrupper.

Kursen innefattar föreläsningar om erfarenheter av FQ-gruppsarbete och gruppleddarskap varvat med praktiska övningar i att leda en grupp.

Uppföljning visar att 7 av 9 deltagare har tydliga planer på att starta FQ-grupper, eller förbättra de grupper de har, och upplever att kursen varit en tydlig inspiration till detta. Någon har kommit igång på den egna arbetsplatsen och de som då deltagit har visat stort intresse och varit nöjda. Andra har bildat grupper men avvaktar med fysiska möten p.g.a. pandemin. En studierektor planerar sprida kunskap om FQ i sin region och kanske planera för en kurs för FQ-gruppleddare lokalt.

Man skriver att kursen har en bra mix av praktiska övningar och teori.

Övriga synpunkter: Kursen har lett till reflexion och insikt om fortbildning. Alla som vill leda FQ-grupp bör få möjlighet att gå kursen.

/Cecilia Ryding

3 Podcasts (SFAMPen)

Sfampen podcast har även detta år beviljats medel inom ramen för Socialstyrelsens levnadsvanesatsning. 7 avsnitt har producerats och publicerats, med bred variation av ämnen: ersättningssystem i primärvård, motiverande samtal, alkohol och hälsa, kontinuitet, "social prescribing", vildmarksmedicin och allmänläkares arbetssätt. På grund av coronapandemin har vi anpassat inspelningsförfarandet så att vi kan fortsätta spela in på distans. Information om podden sprids i SFAMs kanaler och avsnitten hittas där man hittar poddar, t ex i podd-appen i telefonen och på Spotify.

Möten och kongresser

Fullmäktigemöte

SFAMs fullmäktigemöte hölls pga corona-pandemin digitalt den 13 maj 2020.

Svensk allmänmedicinsk kongress ställdes in.

ST-dagarna i allmänmedicin ställdes in då vi inte hade någon arrangör men pga pandemin hade den förmodligen ändå behövt ställas in.

Nationella kvalitetsdagen för primärvård

Se redogörelse under SFAM-Q.

Föreningens lokalföreningar, råd, nätverk, tidskrifter med mera

Flera remisser och förfrågan om nomineringar till externa grupperingarna har skickats ut till lokalföreningar, råd och nätverk. Styrelsen har som ambition att träffa representanter för råden regelbundet i samband med styrelsemöten.

Lokala SFAM

Det finns 26 aktiva lokalavdelningar i hela landet. Aktiviteterna i föreningarna är varierande, några har egna hemsidor och flera är ansvariga för fortbildningen inom allmänmedicin i sitt landsting. Lokalföreningarna sänder fullmäktige till SFAMs årsmöte, en per påbörjat trettiotal medlemmar.

Råd

Forskningsrådet

Forskningsrådet representerades år 2020 av följande personer:

Anna Nager, Stockholm (ordförande), Stefan Jansson Örebro, Andreas Stomby, Linköping/Jönköping, Susanna Calling, Malmö/Lund, Mikael Lilja, Östersund/Umeå, Hans Thulesius, Malmö/Kalmar, Björn Landström, Västra Götalandsregionen och Paul Kalliokoski, Uppsala. Under våren 2021 finns dock ingen representant från Uppsala

Forskningsrådet har sammanträtt två gånger: Hösten 2020, telefonmöte om abstrakts till kongressen, som representanter i den vetenskapliga kommittén till kongressen. Januari 2021, möte om årets allmänmedicinska avhandling 2020.

Forskningsrådet arbetar med att stödja den vetenskapliga allmänmedicinen och är styrelsens organ för att hitta forskningserfarna kollegor till nationella expertgrupper. Björn Landström har varit medlem i SFAMs styrelse som vetenskaplig sekreterare. Anna Nager och Björn Landström har representerat SFAM i SAFU (Samling för Allmänmedicinsk Forskning och Utbildning) som är en samverkan mellan Distriktsläkarföreningen, SFAM och de allmänmedicinska institutionerna. Även andra medlemmar i forskningsrådet har deltagit i SAFU, men då som representanter för sina institutioner. Syftet med SAFU är att gemensamt driva ett arbete för att synliggöra, utveckla och förstärka den allmänmedicinska forskningen och utbildningen som en del av en nationell reform för primärvården i Sverige. Forskningsrådet har i den vetenskapliga kommittén till SFAMs kongress i Åre 2021 bedömt till kongressen inkommande abstrakts.

Hans Thulesius har varit svensk redaktör för SJPHC och SFAMs representant i EGPRN (European General Practice Research Network). EGPRN-konferens 7-9 maj 2020 planerades till Göteborg med SFAM som medarrangör, men ställdes in pga Coronavirusutbrottet. I stället genomfördes virtuell video-konferens i oktober där Hans deltog.

Anna Nager och Hans Thulesius har för SFAMs räkning besvarat ett flertal remisser avseende Standardiserade vårdförlopp och Nationella vårdprogram för olika cancersjukdomar.

Stefan Jansson är sedan 2018 ordförande i Nationella Arbetsgruppen för Diabetes (NAG-D), inom programområde endokrina sjukdomar i regioners system för kunskapsstyrning. Stefan har också under 2019/2020 varit expertstöd vid Transportstyrelsens översyn av kraven för körkortsinnehav vid diabetes.

En större del av SFAMs forskningsråd stod bakom debattartikeln "Forskningen i primärvården behöver stärkas" som skrevs tillsammans med tankesmedjan Vård & Vetenskap och publicerades i Dagens Samhälle 202-11-06.

En av forskningsrådets uppgifter är att utse årets allmänmedicinska avhandling. Forskningsrådet kunde spåra nio publicerade avhandlingar skrivna av allmänläkare i Sverige under 2020. Priset gick till Rita Fernholm med avhandlingen "Patient safety in primary and emergency care". Motiveringen lyder: "Avhandlingen beskriver på ett genomgripande och

pedagogiskt sätt den diagnostiska processen och dess fallgröpar inom primärvård och akutsjukvård. Resultaten om vilka grupper som har störst risk för diagnostiska fel och möjliga lösningar till problemet är viktiga för patientsäkerhetsarbetet inom primärvården.”

Utbildningsrådet

Charlotte Hedberg (CH), sammankallande, Eva de Fine Licht (EFL), Helena Schildt Tossman (HST).

Utbildningsrådets målsättning är att med hjälp av det allmänmedicinska kunskapsområdet långsiktigt verka för att beskriva, träna, utveckla och utvärdera klinisk kompetens under grundutbildning och vidareutbildning (AT) (ST), med utvecklande av allmänmedicinsk handledarkompetens. HST och EDL är övergripande studierektorer i sina regioner och har ansvaret för den fortlöpande kontakten med studierektorsnätverket HST håller kontakt med SoS .CH klinisk adjunkt KI Läkarpogram Primärvårdsdel har kontakt med övriga läkarprogram.

Under året har vi av naturliga skäl (Pandemin) inte haft några fysiska möten utan möten via Zoom och telefon.

Under vår och sommar arbetade vi intensivt med remissvaret på ”God och nära vård” vilken lämnades till styrelsen för specialistföreningens svar. Vi poängterade svagheten när det gäller utbildningsdelen som nämndes bara i förbifarten. Vi känner oro för utbildning av såväl ST läkare BT-läkare och deras handledare.

Dessutom regrade vi på att man initialt hade stor ambition vad gällde ”personlig läkare ” men i slutändan nämndes inget om allmänmedicinsk kompetens.

Vi har deltagit i revideringen av skrivelsen ”Genomsnittligt svenskt allmänläkararbete” som nu ligger uppdaterad på SFAMs hemsida.

Under hösten har vi inventerat möjligheterna att byta ut medlemmarna i rådet som nu suttit i många år och inlämnat förslag till styrelsen.

Vi har fortsatt stora bekymmer med kommunikationen inom studierektorsnätverket då tidigare chattfunktion lades ner och de nya inte fungerat. Styrelsen tog 2019 med sig frågan om administrativt stöd i att upprätthålla matrikeln och skapa möjlighet för uppdaterad sändlista. Av olika skäl har detta inte kunnat ske även under detta år. Däremot rapporterar Charlotte att de allmänmedicinska lärosätena har pågående regelbundna Zoom-möten runt gemensamma lärandemål, pedagogik och examinationer. Vi efterlyser samarbete mellan universiteten, AT/BT och ST-utbildning vad gäller pedagogiska metoder och kompetensbedömning och här ser vi digitala möten som en fördel. Vi ser också samarbetet med styrelsen som viktigt och detta kan lättare ske regelbundet om vi utnyttjar digitala möjligheter. Att delta i SFAMs torsdagsmöten med aktuella utbildningsfrågor är också en möjlighet liksom mer regelbundna kortare möten i Studierektorsnätverket.

Vi föreslår inför nästa år att man vidgar kretsen något så att rådet får minst 5 medlemmar som representerar olika delar av landet liksom såväl grundutbildning, AT/BT och ST, Implementeringen av BT kommer att kräva fokus och utbytet av erfarenheter nationellt är av stor vikt.

EURACT – EFL (separat verksamhetsberättelse) – endast digitala möten.
/Charlotte Hedberg, Helena Schildt-Tossman, Eva de Fine Licht

Fortbildningsrådet

Fortbildningsrådet har under 2020 bestått av Anders Lundqvist (ordf), Eva Pulverer Marat, Gösta Eliasson, Maria Wolf, Susanna Althini och Remy Waardenburg. Maria och Remy lämnade under året. Karin Ranstad, Nikos Georgiannos och Jannike Norström har anslutit under året.

Rådet har haft två telefonsammanträden och fyra videomöten. Pandemin har inte gjort det möjligt med fysiska möten. SFAMs fortbildningsprojekt har engagerat flera i rådet, i synnerhet Susanna som tillsammans med Anders har varit med i styrgruppen för projektet. Rådet har fått en ny uppgift nämligen kursgranskning. Karin och Nikos är utsedda som kursgranskare, och arbetet under året har handlat om att skapa en hållbar infrastruktur. Dokument och logistik har blivit föremål för uppdatering. Kunskapsstyrningen har varit en het fråga och rådet har levererat synpunkter till styrelsen ang de nya personcentrerade och sammanhållna vårdförloppen. Anders och Gösta har skrivit om detta i AllmänMedicin nr 2. Anders har lämnat synpunkter på remissen *Ett nationellt system för kunskapsbaserad vård*. Studiebreven har diskuterats, faktadelarna är svåra att hålla uppdaterade och knappast längre behövliga, däremot kan fallbeskrivningarna vara fortsatt användbara i kollegiala dialoger. Inga fler brev planeras. SLS fortbildningspolicy, kollegial dialog online och ett videomöte med en grupp från SFOG ang menopausal hormonterapi har också varit på agendan. Rådet har medverkat vid två fortbildningssamordnarmöten på Zoom under året. Året avslutades med ett videomöte där ordf i SFAMs råd för Hållbar diagnostik och behandling, Hålfédán Pétursson var inbjuden för att diskutera kunskapsstyrningen och problemet med överdiagnostik och överbehandling. SLS har tillsatt en grupp *Välj vård klokt*, där han medverkar.

Kvalitets- och patientsäkerhetsrådet (SFAM Q)

Medlemmar: Rita Fernholm, Eva Arvidsson, Jenny Berggren, Christer Rosenberg, Fredrik Berntsson Semb, Marek Czajkowski.

Ordförandeskapet: Rita Fernholm.

Magnus Isacson är adjungerad ledamot i rådet i egenskap av styrelsens representant.

Nationella kvalitetsdagen för primärvård: Dagen genomfördes 3 december för 17e året i rad men denna gång i digitalt format och kortat till ett webinarium på 90 minuter, tema Prioriteringar och förbättringsarbete i pandemins spår. Antal deltagare var ca 60, vilket var mycket glädjande.

Lars Sandman föreläste och sen fick vi exempel från tre olika vårdcentraler, därefter hade vi diskussioner på temat i virtuella grupprum. Återkopplingen efteråt via enkät visade på att webinariumet varit mycket uppskattat.

Arbetet med Nationell PrimärvårdsKvalitet (PVQ) fortskrider och börjar användas på allt fler vårdcentraler. Arbete pågår nu även med att bygga upp patientsäkerhetsindikatorer inom PVQ under namnet "Säker Vård".

SFAM Q har uppdaterat innehållet på sin del av hemsidan.

Eva Arvidsson har varit representant för EQuIP (European Association for Quality improvement in Family Practice). Hon är också medlem i EQuIPs styrelse.

Kompetensvärderingsrådet

Medlemmar: Ulf Måwe (ordf), Bibbi Breitholtz, Cecilia Ryding, Elisabeth Månsson Rydén, Erland Svenson, Hamed Shayegh, Gunilla Byström, Gunilla Steninger, Gunilla Östgaard, Gunnar Axelsson, Inge Carlsson, Jonas Sjögren, Karin Lindhagen, Kirsten Nilsson, Meta Wiborgh, Robert Svartholm.

Mitt-i-ST: Antalet anmälningar till Mitt-i-ST under 2020 var cirka 210, dvs i stort sett lika många som de föregående åren. Vårens planerade praktikdagar sköts upp eller inställdes pga covid-19-pandemin. Under sensommaren och hösten återupptogs de med digital metodik, men antalet genomförda Mitt-i-ST under 2020 blev begränsat. Kirsten Nilsson är samordnare i samarbete med Katarina Boltstern som sköter det administrativa.

Specialistexamen: 38 examinander genomförde examen och fick diplom per post eftersom 2020 års kongress blev inställd. 28 examinander är anmälda till examen 2020-2021. Praktikdagar har gjorts delvis på vanligt sätt, delvis hel- eller halvdigitalt. Karin Lindhagen är samordnare.

ASK: Se årsberättelse för ASK-nätverket.

Kompetensvärderare och kurser: Det finns cirka 100 aktiva Mitt-i-ST-värderare/examinatorer. Fler behövs både för Mitt-i-ST och examen. Kursen i vecka 3 på Stjärnholm genomfördes med 26 deltagare och 10 rådsmedlemmar som lärare. Kursen innebär både utbildning av kompetensvärderare och utvecklingsmöte för lärarna.

Kvalitetsutveckling: Rådet har haft flera videomöten under året och omfattande e-postkontakter.

Hemsidan: Rådets del av SFAMs hemsida hanteras av Karin Lindhagen.

Kansli: Katarina Boltensstern hanterar administrativa uppgifter för Mitt-i-ST. Rådet har också stöd från SFAMs kansli av Heléne Swärd.

ST-rådet

ST-rådet medlemmar: Susanne Steen (ordf), Ulrika Elmroth, Edvin Hammargren och Nadia Kathan.

ST-rådet har haft sparsamt med aktiviteter under 2020. Planerat årsmöte inställt i och med pandemin. Vi har haft kontakt med ST-läkare i Gotland inför planering av ST-dagar 2021. Under hösten 2021 har vi haft ett par planeringsmöten för ffa podd-planering.

Under 2020 har ST-rådet fortsatt med podcasten SFAMpen, för fortbildning för specialister och ST-läkare i allmänmedicin, se separat verksamhetsberättelse

Vasco da Gama: 2020 har det ej varit några kända aktiviteter.

Rådet för sköra äldre i primärvården

Ordförande: Sonja Modin, Stockholm, Rådsmedlemmar: Gunnar Carlgren, Linköping, EvaPia Darsbo, Östersund, Christina Grzechnik-Mörk, Uppsala, Sara Hallander, Stockholm, Madelene Hyttring, Karlstad, Magnus Nord, Linköping, Eva Oscarsson, Sundsvall, Lena Pomerleau, Nacka, Anne Sauer, Smålandsstenar Jönköpings län, Solveig Wanland, Skövde och Anders Wimo, Nordanstig Hälsingland. Ytterligare några allmänläkare är adjungerade till rådet och deltar i våra e-postkontakter.

Rådet har haft tre videomöten.

Webbutbildningsserien *När Doktorn tar av sig skorna* om vård i hemmet, och vård i livets slut har kompletterats. Består nu av åtta ca 15 minuter långa filmer och nås på <https://sfam.se/videofilmer-2/>. Fungerar som utgångspunkt för utbildningsdiskussioner om dessa frågor. De senaste är Konsten att skriva en vårdplan och Sköra individer där vården brister.

Utvidgad primärvård för sköra äldre ett dokument om vad som är viktigt för att vården av sköra äldre ska fungera i primärvården kommer att presenteras vid kommande SFAM kongress. En kortversion och ett introduktionsmaterial ska tas fram.

Vid mötena har Covid 19 situationen och sjukvården på SÄBO diskuterats. Enskilda individer har spritt kunskap i sina nätverk och på nyheterna. Vi beslöt - att tillsammans med DLFs representant Nadja Schuten tidigt 2021 skriva en artikel om bristande läkarbemanning på SÄBO- att ha ett webinarium om Utvidgad primärvård våren 2021 – att utifrån Uppsalas dokument om läkaruppdraget på SÄBO ta fram ett dokument om detta för hemsidan, så att fler kan ha det som bas i sitt arbete.

Rådet har även bidragit i SFAMs remissvar Osteoporos och Kognitiv svikt.

Rådet för levnadsvanor

Rådet har under 2020 bestått av följande medlemmar (alla allmänläkare):

Sven Wåhlin, Skokloster, ordförande, Åsa Wetterqvist, Uppsala (avgick under året), Lars Jerdén, Borlänge, Malin Skogström, Malmö och Hans Lingfors, Jönköping-Habo.

Rådets enskilda medlemmar har utifrån sina olika yrkesroller under året varit representerade i arbetet med utbildning, forskning, utveckling av Nationella Vårdprogram för SKR och implementering av goda levnadsvanor inom svensk hälso- och sjukvård i stor uträkning.

Sven Wåhlin har haft SFAMs uppdrag att ingå i styrgrupp för SFAMs fortbildningsprojekt med Ulf Måwe som projektledare. Projektet har finansierats med medel från Socialstyrelsen med syfte att stödja implementering av Nationella riktlinjer vid ohälsosamma levnadsvanor. Projektet har till stor del handlat om allmänläkares fortbildning i allmänhet, utmaningen har varit att stärka levnadsvaneinslagen. På grund av Corona-situationen har projektets huvudsakliga verksamhet bestått av webinarier varannan vecka, genomförda i samarbete med Svenska Läkaresällskapet (SLS). Webinarierna har bestått av 50 min. lunchföreläsning samt en 3½ timmars eftermiddagsdel med fördjupning. Den 3 september var temat alkohol. Rådet var också delaktigt i två välbesökta webinarier om alkoholfri operation arrangerat av SLS.

Under hösten aviserade Sven Wåhlin sin avgång som ordförande, informerade SFAMs ordförande och föreslog Malin Skogström som efterträdare. Samtidigt gjordes en drive för att utöka rådet med fler medlemmar.

Rådet har inga ekonomiska åtaganden, och har inte haft några utgifter.

Rådet för hållbar diagnostik och behandling

I rådet ingår vid årets utgång: Malin André, Ulrika Elmroth, Josabeth Hultberg, Jan Håkansson, Minna Johansson, Oskar Lindfors, Hålfaldán Pétursson (ordförande), Jonas Sjögren och Staffan Svensson.

Rådet har ambitionen att kunna vara en resurs inom SFAM när det gäller frågor som rör ffa. överdiagnostik och överbehandling och har under året bidragit med remissvar för Personcentrerade sammanhållna vårdförlopp (PSV) inom System för kunskapsstyrning. Rådet vill på nationell nivå lyfta frågor om överdiagnostik och överbehandling, onödiga vårdinsatser och ohållbart resursanvändande inom vården. Rådet har därför under året ägnat stor del av arbetet åt att driva frågan om att initiera en svensk version av Choosing Wisely (<https://www.choosingwisely.org>) eller liknande specialitetsöverskridande initiativ för långsiktigt hållbar vård. Rådet stod för ett digitalt möte om Choosing Wisely i maj för att skapa kontakter med inbjudna deltagare från flera specialiteter, som intresserat sig för saken. Rådets medlemmar var ledande i arbetet för en motion till SLS fullmäktigemöte, som har lett till att SLS har etablerat en arbetsgrupp för att driva frågan vidare. Bakom motionen stod 4 sektioner inom SLS, inkl. SFAM, samt ett antal individuella medlemmar.

Pga Covid-19 pandemin har årets konferensbidrag och föreläsningsverksamhet fått skjutas upp till 2021.

Nätverk

Nätverket för konsultation

Nätverket består av ca 100 medlemmar. Kontaktpersoner är Helene Bodegård, Gerd Ahlén, Staffan Ahlkvist, Charlotte Hedberg, och Anna-Karin Svensson. Eftersom SFAM mötet blev inställt pga pandemi blev nätverkets enda samlade aktivitet det årliga decembermötet vilket genomfördes digitalt. Det samlade drygt 25 deltagare från hela landet med engagerade kollegor däribland studierektorer, kurshandledare samt lärare på läkarprogrammen. Speciellt inbjuden gäst Jan Helge Larsen höll introduktionen med *"Betraktelse över läkares positioner i patientsamtalet"*. Joel Freilich, allmänläkarkollega och konsultationslärare presenterar sin färsk artikel om *"Tanke, Oro, Önskan och patienters nöjdhet"*. Sonja Holmquist, allmänläkarkollega och konsultationslärare berättade om *"När jag blev lärare på konsultationskurs"* och Katarina Bengtsson, Lena Åström, och Jakob Järhult allmänläkarkollegor och lärare på läkarprogrammet i Lund /Malmö berättade om *"Examination av konsultationskunskap"*. Årsmötet gav inspiration till fortsatt digitalt samarbete mellan kursorter och examinationer, liksom till vidare utveckling av ST-kurser i konsultationen digitalt med kursledare från olika delar av Sverige. Konsultationsnätverket planerar nu för ett digitalt årsmöte i december 2021 där vi kommer att ha "prova-på"-workshop med olika

smakprov från ST-kurser och studentundervisning samt redovisning av de Nationella Lärandemålen från Allmänmedicinska lärosätena i kompetensen "Communicator".

/Charlotte Hedberg Helene Bodegård och Anna Karin Svensson

Nätverket för fortbildningsamordnare

Nätverket består av ett 30-tal allmänläkare med regionala eller lokala fortbildningsuppdrag. Nätverket stöds av SFAMs fortbildningsråd och har under året samverkat med SFAMs levnadsvaneprojekt. Värdskapet för möten cirkulerar mellan nätverksdeltagarna. Under 2020 genomfördes två digitala möten, ett i juni och ett i november, med 10–20 deltagare. Dessa nätverksmöten har möjliggjort för deltagare att utbyta tips och idéer om innehåll och organisation av lokala och regionala fortbildningsaktiviteter. Sammankallande har varit Gösta Eliasson.

SPUR-inspektioner – samordning

Socialstyrelsen föreskriver att utbildning för ST-läkare ska granskas av extern aktör och att den bör genomföras vart femte år. Merparten av regionerna upphandlar granskningar enligt SPUR-modell för samtliga utbildande enheter. Granskningarna administreras av Lipus AB, ett bolag ägt av Sveriges Läkarförbund. Specialitetsföreningar utser samordnare med uppgift att rekrytera, fördela och utbilda inspektörer inom den egna specialiteten. Samordnare under 2020 har varit Gösta Eliasson. Under 2020 SPUR-inspekterades 89 vårdcentraler, varav ett 60-tal på distans. genomförde cirka 120 vårdcentralinspektioner.

ASK (Allmänläkares självvärdering i kollegial dialog)

Projektet ASK syftar till att utveckla former för kontinuerlig värdering av kompetens hos erfarna allmänläkare, och utveckling av fortbildningsplanering med fokus på individen. Nätverket har ett 30-tal deltagare. Vi har ett medlemsblad i form av Nyhetsbrev och har kontakt via mail. Nätverket har normalt årliga seminarier, oftast i samband med kongresserna, men detta blev inställt 2020.

För intresserade av ASK finns en video där två ASK-deltagare deltar Gunilla Byström är Ask-mentor och Gerd Ahlén ASK-deltagare. Den finns tillgänglig på nedanstående som länk

<https://www.youtube.com/watch?v=YQQ2YGJK0zs&feature=youtu.be>

Som mycket annat har verksamheten i stort legat nere under 2020, men under kongressen 2021 kommer ett seminarium att hållas. Inför detta kommer en ny upplaga av vårt nyhetsbrev att distribueras till nätverket.

Nätverket arbetar nära kompetensvärderingsrådet, och en del av verksamheten finansieras den vägen. Kontakta Robert Svartholm: polarull.svartholm@telia.com.

SFAMs nätverk för infektioner

SFAMs nätverk för infektioner samlar en gång per år intresserade till en dag där forsknings- och utvecklingsprojekt presenteras och diskuteras. Under 2020 samlades ett 20-tal intresserade i Malmö och tog del av varandras arbeten. Mötet bidrar till att vidmakthålla ett nätverk mellan allmänläkare spridda över landet. Det blir ett stöd till att hålla hög allmänmedicinsk kompetens vilket efterfrågas i många sammanhang som annars skulle dominerats av sjukhusläkare. Under året skulle vi ordnat en internationell konferens men denna fick skjutas på framtiden på grund av pandemin.

Nätverk för Balint-intresserade allmänläkare

Sonja Holmquist är tillsammans med Dorte Kjeldmand representanter för nätverket. Under året har nätverket varit tillgängliga för frågor från intresserade kollegor angående Balintverksamhet. Svensk förening för medicinsk psykologi har en auktorisationskommitté för evaluering av Balintgruppledare. Arbetet pågår med att hitta former för att utbilda nya Balintledare. Den planerade Balintkonferensen våren 2020 ställdes in med anledning av pandemin och ny konferens planeras längre fram. Balintgrupper har av smittskyddsskäl fått träffas via videomöten.

Information om Balintgrupper finns på SFAMs hemsida, Balint finns nu i SFAMs kurskatalog med angivna CDU poäng. SFMP har översikt över aktuella Balintgruppledare och vi kan hänvisa Balintintresserade till dem för att få kännedom om vilka pågående grupper som finns.

Studierektorskollegiet

Det har varit ett år av inställda möten. Såväl SR nätverkets möte under planerad kongress i Åre i Maj och höstens SR-möte på Vår Gård fick ställas in pga pandemin. Däremot har vi nu en välfungerande chattfunktion dit fler och fler hittar och där man kan få stöd i aktuella frågor. Stort tack till vår Kalmarkollega som initierade pvf@studierektor.com. SR-kollegorna har varit intensivt upptagna med att digitalisera all undervisning, kurser, Mitt-i-ST och planeringsmöten. Man förbereder sig för BT och antalet ST har under året inte minskat utan ökat högst betydligt vilket lett till problem med sidoutbildningsplatser och inte minst brist på kursplatser. Det senare har även förvärrats av att många kurser framför allt konsultationskurser och kurser i Allmänmedicinskt arbetssätt ställts in pga pandemin. Vi har också ägnat mycket arbete åt God och Nära vård, ny läkarutbildning och BT/ST författningen. Året har inte främst präglats av pessimism utan nätverket jobbar vidare och utvecklas men har nu stort behov att träffas på nytt.

/Eva de Fine Licht & Helena Schildt Tossman – för nätverket

Nätverk för astma-, allergi- och KOL-intresserade allmänläkare (NAKA)

På grund av covid-19-pandemin har Nätverket under verksamhetsåret fått ställa in både vår- och höstutbildningen vilka preliminärt var planerade att genomföras i Stockholm. Digitala fortbildningar för specialister och ST-läkare i allmänmedicin har tagits fram och genomförts av medlemmar. Nätverkets medlemmar har deltagit i SKR:s nationella programråd för luftvägssjukdomar samt nationella arbetsgruppen för astma och KOL. Arbeten har fokuserat på framtagning av Personcentrerat och sammanhållet vårdförlopp KOL 1.0. Medlemmarna har också varit aktiva i de regionala programråden och lokala arbetsgrupper för luftvägarnas sjukdomar och allergi, inom regionernas läkemedelskommittéer samt inom fortbildningsaktiviteter anordnade lokalt i regionerna. Arbetet i styrgruppen med utbildningsprogrammet Nationellt Spirometrikörkortet har fortsatt tillsammans med medlemmar från ASTA och Svensk förening för klinisk fysiologi. Utbildningen har under 2020 fortsatt att vara LIPUS-certifierad och genomförts i sex regioner i Sverige. Den årliga instruktörsutbildningen i Nationellt Spirometrikörkort i Uppsala fick ställas in på grund av pandemin. En del av de regionala utbildningarna genomfördes digitalt, men flertalet ställdes in under 2020. Nätverket har varit aktivt, både nationellt och regionalt, i att samarbeta med Vårdhygien i utformningen av råd och rekommendationer för genomförande av lungfunktionsmätningar och inhalationsbehandlingar i primärvården under covid-19-pandemin, och en artikel om detta publicerades i SFAMs tidskrift AllmänMedicin.

Flertalet vetenskapliga artiklar har under året publicerats av nätverksmedlemmar.

Nätverket har varit representerat i Luftvägsregistret, Equalis (organisation för kvalitetsuppföljning av spirometriverksamheter i primärvården), SFFA's (Svenska föreningen för allergologi) styrelse, i EAACI (European Academy of Allergy & Clinical Immunology) och i IPCRG's (International Primary Care Respiratory Group) Research Committee, Educational Committee samt i nya arbetsgrupper kring fortbildning om covid-19. Ett samarbete med SLMF (Svensk Lungmedicinsk Förening), ASTA (Astma-, allergi- och KOL-sjuksköterskeförening) och Svensk förening för klinisk fysiologi har fortsatt.

Nätverket skulle ha varit presenterat i Läkemedelsverkets arbete med uppdatering av behandlingsrekommendationer för astma och KOL, men detta arbete blev uppskjutet på grund av pandemin.

IPCRG World Congress i Dublin i maj blev inställd, men nätverket deltog med vetenskapliga presentationer samt populärvetenskapliga och kliniska utbildningar i webinarserie som IPCRG organiserade under sommaren. Abstrakts av medlemmar i NAKA presenterades även på ERS (European Respiratory Society) digitala kongress i september. Fortsatt kontakt med NPCRG (Nordic Primary Care Respiratory Group) har upprätthållits.

Nätverket kommer under följande verksamhetsår fortsätta att stimulera till kvalitetsutveckling av vård och forskning inom astma, allergi och KOL.

Gastroprima

Kontakt: Lars Agreus, lars.agreus@ki.se.

Svensk förening för Glesbygdsmedicin

Vi har fortsatt arbeta aktivt ut mot omvärlden och i maj arrangerades en mycket givande konferens på Borgholm, Öland.

Styrelsen har under verksamhetsåret haft 11 protokollförda möten. Alla styrelsemöten, förutom det konstituerande mötet direkt efter årsmötet maj 2019 har varit telefonmöten. Protokollen publiceras på föreningens hemsida www.glesbygdsmedicin.info

Styrelsens sammansättning har varit:

Ordförande: Anna Falk, Ånge. *Vetenskaplig sekreterare:* Lars Agréus, Öregrund. *Kassör:* Lennart Månsson, Ljusdal. *Sekreterare:* Lisa Månsson Rydén, Ljusdal. *Övriga ledamöter:* Carola Alm- Niemi, Övertorneå-Kalix, Andreas Lundgren, Skellefteå, Anna Westman, Hammarstrand, Sofia Åhman, Arvidsjaur

Suppleanter: Heidi Lecoq, Stöde-Sundsvall, Alexandra Wermelin, Storuman, Robin Lanken Verma, Storuman. *Revisorer:* Catharina Persson Ingvarsson, Slussfors, Veronica Olmenius, Nordingrå, *Revisorssuppleant:* Per Lundström, Stockholm. *Valberedning:* Kjell Larsson (2 år), Catharina Persson Ingvarsson (1 år) sammankallande, Christer Wiklund, Lövänger (3år)

Föreningen har en stabil ekonomi.

Antal betalande medlemmar i föreningen var 51 första kvartalet 2020. Kassören påminner tidigare medlemmar om inbetalning av medlemsavgift 2020.

Styrelsen ser positivt på föreningens framtid. Svensk förening för Glesbygdsmedicin fyller fortsatt en stor funktion som nätverk för dem som arbetar i och har intresse av primärvård i glesbygd, opinionsbildare inom vårdpolitiska frågor och har även en viktig funktion att fylla för vidareutbildning av personal verksamma i glesbygdsmiljö.

Den årliga konferensen i Borgholm hade ett mycket givande program, med minst ett femtiotal personer deltagande. *På ST-dagen den 14 maj var temat Akut obstetrik och neonatologi för allmänläkare med långt till sjukhus med praktisk vägledning och handfasta råd av de erfarna kollegorna Judit Sundström och Jan Erik Eriksson. Temat på resten av konferensen var Nära vård, med utgångspunkt Borgholmsmodellen.*

Åke Åkesson beskrev Det digitala hemsjukhuset – ett av framtidens arbetssätt för god och nära vård i glesbygd och till det anknöt även David Olssons föreläsning Hjärtsvikt för allmänläkare med avstånd. Peter Berggren presenterade Primärvård i utkant men ändå i framkant en vårdkedja utan svaga länkar i ett glesbygdsperspektiv, med erfarenheterna från Storuman. Emma Spaak följde upp förra årets presentation av utredningen En God och Nära Vård. Vi hade också äran att få en sammanfattning av Pentti Itkonen, från Eksote, Finland, som har lett ett framgångsrikt utvecklingsarbete inom primärvården där. Enligt tradition fick vi även ta del av arbetet med flera intressanta studier som pågår på Glesbygdsmedicinskt centrum i Storuman, samt diskutera utbildningsfrågor.

Vi har skrivit i tidningen Allmänmedicin samt annonserat inför årsmötet 2020. Vi annonserade även på lakartidningen.se samt i Läkartidningen.

Genom Glesbygdsmedicinskt centrum (GMC) i Storuman har vi deltagit i den årliga kursen i Akutmedicin i glesbygd i Hemavan

2019 års stipendium, som av styrelsen höjdes från tidigare 15 000 till 20 000 kronor, utdelades till Andreas Lundgren för att åka till Rural Wonca i New Mexico, USA.

Studierektorerna Anna Falk Ånge och Catarina Ingvarsson Storuman har fortsatt vara mycket aktiva i ett flertal forum för att främja de specialdesignade ST blocken i allmänmedicin i glesbygd som nu finns i de nordligaste landstingen.

Styrelsen tog del av och skrev ett svar på delbetänkandet till remissen SOU 2019:42 Digifysiskt vårdval.

Vi har slutfört arbetet med att ta fram en ny hemsida, som redan efter drygt två månader besökts av 1 000 individer.

Vi har en Facebookgrupp och planerar fortfarande för att försöka ordna "internetcafé" framöver.

Vi hade ingen representant på Svenska Läkarsällskapets fullmäktigemöte.

Lars Agréus är representant i arbetsgruppen Nationella riktlinjer för traumalarm.

Internationellt har Anna Falk representerat föreningen i EURIPA, invald i International Advisory Board (IAB) och deltagit på flera onlinemöten. Anna var inbjuden, som en av tre allmänläkare i glesbygd med erfarenhet av utbildning från ST, att delta i panelen på ett Rural Café som hölls vid EURIPAs årliga forum, 6-7 november 2019 på Azorerna. Anna Falk var också inbjuden och genomförde tillsammans med flera kollegor från hela världen en workshop "Women in Rural Practice" på Rural WONCAMötet i Albuquerque, New Mexiko.

2020-03-22 utformades denna verksamhetsberättelse av Styrelsen för Svensk förening för Glesbygdsmedicin att gälla fram tills den kan godkännas av ordinarie årsmöte. Detta flyttas fram från 26/3 till 3/9 då hela den årliga konferensen och årsmötet fått uppskjutas på grund av det rådande läget med spridningen av covid-19 i Sverige och världen. Verksamhetsberättelse och verksamhetsplan förlängs genom detta och sittande styrelse arbetar kvar fram tills att en ny kan väljas vid det årsmöte som utlysts till 200903 då årets konferens, vilken hade nått upp i nästan hundra deltagare, beräknas kunna hållas med samma program och som tänkt i Funäsdalen. Medlemmarna delges detta var och en i mail och har möjlighet att inkomma med synpunkter på hur styrelsen beslutat i det exceptionella läge som uppkommit. Verksamhetsberättelsen är alltså inte justerad i vanlig mening då de inte formellt kunnat godkännas av ett årsmöte.

Nätverk för allmänläkarkonsulter

Som så mycket annat har verkligheten påverkats av pågående pandemi. Det var tänkt att ha en träff i anslutning till SFAMs vetenskapliga möte i Åre, och nu kan det bli av digitalt först maj 2021. På SFAMs vetenskapliga möte var det också inplanerat ett seminarium om kunskapsstöd, kunskapsstyrning, riktlinjer som av samma anledning fått flyttas till maj 2021. Inom NKK-arbetet med rekommendationer för primärvården har allmänläkarkonsultverksamheten i Skåne varit involverad och via NKK:s ämnesgrupper har indirekt olika allmänläkarkonsulter från andra delar av landet varit engagerade. AKO Skåne gav under december ut en rapportbok som beskrev hur allmänläkarkonsultverksamheten kan fungera i en region. Den finns att läsa på www.skane.se/ako.

Nätverk för Psykisk ohälsa

Kontakt: Katrin Hagskog Engel katrin.hagskog-engel@sl.se.

Nätverk för Riskbruk

Kontakt: Charlotte Hedberg, charlotte.hedberg@ki.se.

Tidskrifter

AllmänMedicin

AllmänMedicin är SFAMs medlemstidning. Den utges med fyra nummer per år och läggs som e-tidning på hemsidan. Upplagan är 2500 exemplar; drygt 2000 till medlemmar och ca 150 till prenumeranter.

Chefredaktör var Ingrid Eckerman. Övriga redaktörer var Karin Lindhagen, Gösta Eliasson, Christer Petersson, Petra Widerkrantz och David Svaninger. Anders Åkvist har varit med på sändlistan. Annika Andén har varit flitig illustratör.

Mediahuset i Fjällbacka – Göteborg, avdelning Skåne, sköter layout, rekrytering av annonsörer, tryckning och utskick. E-tidningen tillverkas i Indien på uppdrag av Mediahuset. Pressläggningstiden från manusstopp till hemsidan är cirka åtta veckor. En vecka senare kommer papperstidningen i brevlådan.

Teman har varit:

1. Ny som läkare i Sverige
2. Levnadsvanor
3. Att skriva intyg
4. Allmänmedicin och läkekonst i fiktion och verklighet

Vissa artiklar i indexerats i SweMed+, KI:s databas för skandinaviska tidskrifter. AllmänMedicin finns i databasen Artikelsök.

Någon läsartvärdering har inte gjorts. De reaktioner som chefredaktören mött i olika sammanhang har genomgående varit mycket positiva. AllmänMedicin är den mest besökta sidan på sfam.se.

ST-läkarna är ett viktigt rekryteringsunderlag för SFAM. Ett nummer av AllmänMedicin brukar finnas med i påsen vid ST-dagarna. Vissa studierektorer beställer extra exemplar av en del nummer för att använda i utbildningen.

I samband med utgivningen av nr 1 2020 lanserade Mediahuset e-tidningen, en blädderbar pdf där varje artikel kan öppnas separat och länkas till. Även årgångarna 2018-2019 gjordes om till e-tidning.

Årgångarna 1979 – 2003 lades ut som inskannade pdf-filer, vilket innebär att samtliga nummer av AllmänMedicin nu finns tillgängliga digitalt.

AllmänMedicin har fått sin egen hemsida <https://sfam.se/tidskriften/>. Det gör det lättare att navigera på lässidan för läsaren, och enklare för redaktören att navigera på administrationssidan.

I papperstidningen samlas länkar ihop i en ruta för att göras klickbara i e-tidningen. Ett sidhuvud "blandat" har införts. I övrigt har inga förändringar skett.

Ett möte tillsammans med Mediahuset hölls. Man efterfrågar medicinska teman, vilket gör det lättare att få annonsörer. Tre redaktionsmöten hölls på våren och ett på hösten, alla på distans.

Planering 2021

Teman för 2021:

1. Vaccination, infektion, pandemi
2. Hur hanterar vi kunskap? Psykisk ohälsa
3. Allmänläkarrollen i förvandling. Diabetes
4. Den nya primärvården. Hjärta-kärl

Utgivningsplanen för 2022 läggs upp tillsammans med Distriktsläkaren i syfte att utgivningen av de två tidningarna inte kommer samtidigt.

Planering för nyrekrytering av chefredaktör från våren 2022 har inletts. Ett omtag kan behövas beträffande arbetsmetoder, föreningens ansvar och förnyring av redaktionen. Som ett led i detta planeras årliga träffar med forskningsrådet och eventuellt andra råd.

Scandinavian Journal of Primary Health Care

The Nordic Federation of General Practice är ett aktieföretag (NFGP ApS) med säte i Danmark. Bolaget ägs av de fem nordiska allmänmedicinska vetenskapliga föreningarna - SFAM är den svenska. Huvudsyftet med bolaget är att främja allmänläkares roll i primärvården i de fem nordiska länderna Sverige, Norge, Finland, Island och Danmark. Andra artikeln i bolagsordningen säger att bolaget primärt skall säkra publiceringen av SJPHC.

Chefredaktör för SJPHC var 2020 professor Helena Liira, Helsingfors, som beslutar över alla manuskript som avvisas direkt. Om hon inte avvisar direkt sänder hon manuskript vidare till någon av de nationella redaktörerna, två för vart och ett av de fem nordiska länderna. För Sverige Hans Thulesius och Cecilia Björkelund.

Under 2020 bedömde vi på SJPHC 253 vetenskapliga manuskript.

Vi utgav 4 nummer där vi publicerade 53 originalartiklar, 6 ledare, en insändare och en deklARATION från Nordic Federation of General Practice om kärnvården och principer i nordisk allmänmedicin: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/02813432.2020.1842674>

Mer manuskript-statistik 2020 (2019 års siffror inom parentes):

Vi bedömde under året totalt 253 (229) inskickade och återinskickade manuskript.

Av 151 (121) nyinskickade manuskript avvisade vi 79 (55) varav 60 (34) avvisades före granskning och 19 (21) avvisades efter granskning.

Vi accepterade 35 (55) manuskript varav 17 (9) var under omarbetning. Fem (2) manuskript hade dragits tillbaka.

Vi avvisade alltså 52% (79 av 151) av inkomna manuskript.

Från Sverige kom 40 (22) manuskript, från Danmark 21 (16), från Norge 16 (13) och Finland 10 (7).

Från övriga länder kom totalt 54 (42) manuskript.

För Sverige hanterade Hans Thulesius under året 24 (20) nya manuskript och Cecilia Björkelund 9 (7).

Genomsnittlig granskningstid mellan inlämning och slutgiltigt beslut var:

för 61 (31) direkt avvisade manuskript 24 (27) dagar,

för 26 (19) manuskript avvisade efter granskning 161 (85) dagar

för 55 (40) accepterade manuskript 239 (214) dagar.

Impact factor (för 2019, ej klart för 2020) 2,16 och 5 års impact factor 2,463.

De fyra mest lästa artiklarna (8 mars 2021) var:

1. "Poor communication on patients' medication across health care levels leads to potentially harmful medication errors". Frydenberg, 2012; (13443 klick)
2. "Laboratory tests for pneumonia in general practice: the diagnostic values depend on the duration of illness". Melbye et al 1992 (9511 klick)
3. "Quality of life of patients with diabetes mellitus. An overview of research in primary health care in the Nordic countries". Wändell, 2009; (8622 klick)
4. "The dilemma of patient responsibility for lifestyle change: Perceptions among primary care physicians and nurses". Jallinoja et al 2007; (8309 klick)

Internationellt

Norden

Nordic Federation of General Practice /ApS, en sammanslutning av de nordiska vetenskapliga föreningarna, ger ut tidskriften Scandinavian Journal of Primary Health Care som rankas högt i vetenskapliga sammanhang. NFGP arrangerar också nordiska kongressen i allmänmedicin tillsammans med nationella föreningen samt ordnar årliga ordförandemöten för de nordiska vetenskapliga allmänläkarföreningarna. Styrelsen består av föreningarnas respektive ordföranden, ledd av Jóhann Áugúst Sigurðsson från Island/Norge. Pga pandemin har vi under 2020 endast haft digitala styrelsemöten och aktiviteten har varit ganska sparsam.

WONCA, World Organization of Family Doctors

Wonca (www.globalfamilydoctor.com) är allmänläkarnas akademiska världsorganisation med 97 medlemsföreningar i 79 länder. Totalt är mer än 200 000 allmänläkare anslutna, direkt eller via sina nationella föreningar. Svenska allmänläkare representeras i WONCA av SFAM. Vart tredje år arrangeras världskongress.

WONCA-Europe

WONCA-Europa, är en delvis fristående del av världs-WONCA. Styrelsen består av, förutom ordförande, vice ordförande, sekreterare och skattmästare av representanter för de tre nätverken: Equip - The European Association for Quality in General Practice/Family Medicine, Euract - European Academy of Teachers in General Practice och EGPRN - European General Practice Research Network. Varje år arrangeras en kongress som brukar samla stora skaror europeiska allmänläkare. I anslutning till denna ordnas Wonca-Europe-council som samlar ordförandena från de olika ländernas nationella organisationer. Kongressen i år blev digital och arrangerades av tyska allmänläkarföreningen DEGAM. Det finns givetvis stora olikheter mellan de europeiska länderna när det gäller allmänmedicinens ställning, men WONCA-Europe försöker stödja utvecklingen och stärka ställningen för allmänmedicin i Europa.

EURACT

Det har varit ett märkligt år. Vår mötet i Kiev ställdes in till allas stora sorg. Ukraina hade sett fram mot att ta emot de Europeiska deltagarna och skapat ett fantastiskt program. Samarbetet med EURACT har varit viktigt för framväxandet av en allmänmedicinsk specialitet i ett land som verkligen behöver goda allmänläkare. 30 april hölls vårt årliga möte digitalt och vi planerade årets arbete. ST gruppen som jag deltar i har under året lagt upp en studie över hur ST-läkarna uppfattar sina sidoutbildningar där tyvärr endast några länder deltar framför allt Belgien och Irland. Vi har också digitalt konfererat några gånger och jämfört erfarenheter av digitalisering av utbildning. Således lite stiltje men inte totalt stopp på aktiviteter. Viktigast under året har nog ändå varit vår chatt-grupp där vi delat erfarenheter runt sjukvårdens svåra utmaningar under pandemin. Jag har fått ta del av många hjärtskärande beskrivningar av situationen i Norra Italien, i Ukraina och de forna Öststaterna. Planerna på vår Pedagogiska Konferens i september i Budapest framskrider och än så länge hoppas vi att den kan bli med fysisk närvaro, men annars kommer den att genomföras digitalt. (se SFAMs hemsida).

/Eva de Fine Licht, Sveriges EURACT representant

Equip (European Association for Quality improvement in Family Practice)

Se redogörelse under Kvalitets- och patientsäkerhetsrådet (SFAM Q).

EGPRN, European General Practice Research Network

Hans Thulesius har under 2020 varit SFAMs representant i EGPRN (European General Practice Research Network) på distanskonferens via digital video i oktober.

EGPRNs konferenser under 2020 planerades hållas i Göteborg i maj där Hans var ordförande i planeringskommittén och i Istanbul, Turkiet i oktober 2020.

Konferenserna blev inställda på grund av corona-pandemin.

De till Göteborgskonferensen anmälda deltagarna erbjöds deltagande på den virtuella konferensen och många gjorde så inklusive några SFAM medlemmar inklusive Hans Thulesius. Cecilia Björkelund, seniorprofessor i allmänmedicin i Göteborg var keynote speaker på den virtuella konferensen i oktober 2020.

Hans deltar i flera europeiska forskningsstudier tillsammans med bland andra SFAM-medlem Ferdinando Petrazzuoli, Italien, doktorand i allmänmedicin i Malmö/Lund. EGPRNs ordförande är sedan 2018 professor Davorina Petek, Ljubljana, Slovenien. EGPRNs konferenser under 2021 planeras bli på virtuell distanskonferens via digital video 30 april – 1 maj, 2021 där Hans planeras delta i workshop om vetenskaplig publicering.

Planering för konferensen under hösten 2021 är ännu inte klar i skrivande stund.

Ekonomi

Redovisas separat.

För styrelsen för Svensk förening för allmänmedicin

Magnus Isacson
Ordförande